

VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT POLGÁRMESTERE

8700 Marcali, Rákóczi utca 11.

Telefon: 85/501-001

Telefax: 85/501-055

E-mail: polghiv@marcali.hu

Ügyiratszám: 2012/2/2018.

Ügyintéző: Németh Ildikó

13. sz. előterjesztés

ELŐTERJESZTÉS **a Marcali Múzeum Állományvédelmi Tervének elfogadásáról** **Marcali Város Önkormányzata Képviselő-testületének** **2018. április 19-i ülésére**

Tisztelt Képviselő-testület!

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény /a továbbiakban: Kultv./ 42. § (4) bekezdés b) pontja kimondja, hogy a múzeumoknak a fenntartó által jóváhagyott állományvédelmi tervvel kell rendelkezniük, amely alapján az intézmények szakmai tevékenységüket folytatják.

A Kultv. 1. számú mellékletének gy) pontja szerint az állományvédelmi terv a múzeumok állományvédelmi tevékenységét megalapozó írott dokumentum, amely elemzi az intézmény kiállításainak és raktárainak állományvédelmi helyzetét, valamint erre építve rögzíti a megfelelő műtárgykörnyezet biztosítására, a múzeumban őrzött kulturális javak jó állapotának fenntartására, továbbá a természetes állapotromlás megelőzésére és csökkentésére irányuló feladatokat és célokat.

A Marcali Múzeum igazgatója elkészítette az intézmény állományvédelmi tervét, amelyet az előterjesztés 1. számú mellékletében olvashatnak.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a Marcali Múzeum Állományvédelmi Tervét a mellékelt formában fogadja el.

HATÁROZATI JAVASLAT

Marcali Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az előterjesztést megtárgyalta és a Marcali Múzeum Állományvédelmi Tervét az előterjesztéshez mellékelt formában elfogadja.

Felelős: Dr. Sütő László, polgármester

Határidő: értelem szerint

Marcali, 2018. április 9.

Dr. Sütő László s.k.
polgármester

MARCALI MÚZEUM

H-8700 Marcali, Múzeum köz 2. | +36 85 510 520 | www.marcalimuzeum.hu | info@marcalimuzeum.hu

A MARCALI MÚZEUM ÁLLOMÁNYVÉDELMI TERVE

2018 - 2021

Készítette:
Vidák Tünde múzeumigazgató
Nagy Csaba műtárgyvédelmi asszisztens
állományvédelmi tervezetének felhasználásával

Marcali, 2018

MARCALI MÚZEUM

H-8700 Marcali, Múzeum köz 2. | +36 85 510 520 | www.marcalimuzeum.hu | info@marcalimuzeum.hu

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	3
II. A kiállításokban megvalósuló műtárgyvédelem	3
III. A belső raktárakban megvalósuló műtárgyvédelem.....	4
IV. Rövidtávú műtárgyvédelmi feladatok	6
V. Közép- és hosszú távú műtárgyvédelmi feladatok	6
VI. Külső raktáraink állományvédelme	6
VII. A Bernáth Aurél Galéria műtárgyvédelme.....	7

MARCALI MÚZEUM

H-8700 Marcali, Múzeum köz 2. | +36 85 510 520 | www.marcalimuzeum.hu | info@marcalimuzeum.hu

I. Bevezetés

A 2017. évi LXVII. törvény értelmében minden múzeumnak rendelkeznie kell állományvédelmi tervvel. Ez a dokumentum az intézményben őrzött kulturális javak jó állapotának konzerválását célzó törekvéseket összegzi. A gyűjteményi rend fenntartása, a tárgyak folyamatos megfigyelése és a keletkezett károk orvoslása hagyományos feladatok, amelyek mellett ma már a megelőző műtárgyvédelem is nagy hangsúlyt kap.

A törvény előírásának megfelelően az „állományvédelem szempontjából megfelelő terek” kialakítását kell megvalósítanunk. A Marcali Múzeumban kiemelt figyelmet fordítunk a preventív műtárgyvédelemre, amelynek feltételrendszere több lábon áll. Ki kell küszöbölnünk a károsító hatású anyagok és a biológiai kártevők – így a mikroorganizmusok vagy a rovarok – megjelenését, s ügyelnünk kell a légszennyezés távoltartására is. Biztosítanunk kell a raktárak és a kiállító helyek egyenletes hőmérsékletét, páratartalmi viszonyait és helyes megvilágítását. Ezt természetesen az ott és akkor elhelyezett tárgyak igényeihez igazodva kell elérni. Mindehhez elengedhetetlenek a megbízható hő-, légnedvesség és fénymérő műszerek, illetve ezek adatainak nyilvántartása. A kulturális javak szükségessé váló mozgatását is körültekintően kell megtervezni.

II. A kiállításokban megvalósuló műtárgyvédelem

Intézményünk a Múzeum köz 2. szám alatt jelenleg három kiállító térrel rendelkezik. A legnagyobb egybefüggő alapterülettel rendelkező, időszakos tárlatok céljaira hasznosított termünkbe kulccsal záródó, nagy felületű, üvegezett tolóajtón keresztül lehet bejutni. Ez azért előnyös, mert a Kulturális Korzó auláján áthaladó vendégek közvetlen rálátással bírnak az éppen megtekinthető kiállítási anyagra, s ha az felkelti az érdeklődésüket, nyomban be is léphetnek a kiállításba. A szóban forgó helyiség ablaktalan, ami a múzeumi tevékenység szempontjából hasznos, mert biztosítja számunkra, hogy az aktuális tárlatban alkalmazott világítástechnikát és fényerőt mi magunk válasszuk ki, és a tárgyak igényei és a muzeológusok szándékai szerint szabályozzuk azt. A füstérzékelőkkel kiegészített tűzvédelem

MARCALI MÚZEUM

H-8700 Marcali, Múzeum köz 2. | +36 85 510 520 | www.marcalimuzeum.hu | info@marcalimuzeum.hu
az előírásoknak megfelelő. A hőmérsékleti és a páratartalmi körülmények kedvezőek, a mérőműszerek rendelkezésre állnak, a mért eredményeket folyamatosan rögzítjük.

A „Mesterek és műhelyek” című állandó kiállításunk folyamatos ellenőrzés alatt áll. A több osztatú, de azonos légtérű helyiség – az egykori börtönépület – egyes falszakaszai időrőlidőre salétromosodnak. A szennyeződés eltávolítását és az érintett szakaszok meszelését rendszeresen elvégezzük. A hőmérsékleti és páratartalmi változásokat hőmérős higrométerek kihelyezésével kísérjük figyelemmel. Állandó kiállításunk tűzvédelme megoldott, füstérzékelővel is felszerelt.

Emeleti kiállító termünk ablakain rácsok találhatóak, rovarhálóval vagy az árnyékolást szolgáló eszközökkel szükség szerint ellátjuk. Szintén itt található egy hasonló tulajdonságokkal rendelkező, eredeti formájában megőrzött börtöncella. Az emeleti részen páratartalmi problémák nem jelentkeznek. A tűzoltó berendezések a kellő számban elérhetőek, sőt füstérzékelőt is telepítettek erre a szintre is.

Valamennyi kiállítóterünk biztonsági kamerával felszerelt.

III. A belső raktárakban megvalósuló műtárgyvédelem

A múzeumunkban összegyűjtött tárgyi emlékeket anyagfajtánként csoportosítva őrizzük. Két néprajzi raktárunkba három, kulccsal záródó ajtón keresztül lehet belépni. E nyílászárók közül kettő tűzbiztos. A raktárablakokon rovarhálót helyeztünk el, az ultraibolya sugárzás ellen védő fóliával is elláttuk azokat.

A műtárgyak elhelyezése méretüknek, alakjuknak és súlyuknak megfelelően történik. Tárgyaink intézményen belüli és kívüli útját mozgatási naplóban követjük.

Néprajzi textíliáinkat bútorlapból készített szekrényekben, savmentes csomagolóanyagok felhasználásával tároljuk. A viseleti darabok egy része függesztve, többségük fiókokban kiterítve vagy feltekert állapotban fekszik. A szekrényekben, a fiókokban ruhamoly riasztószereket helyezünk el évente több alkalommal. A kerámiák, valamint a fa, a bőr és a fém használati tárgyak, továbbá a faliképek Dexion-Salgó polcokon sorakoznak. Jó megtartású nagyobb bútoraink saját lábukon állnak. Korszerű csomagolóanyagokat, savmentes papírokat és dobozokat alkalmazunk. Raktári rendszerünket a szakértő felügyelet példaértékűnek minősítette.

MARCALI MÚZEUM

H-8700 Marcali, Múzeum köz 2. | +36 85 510 520 | www.marcalimuzeum.hu | info@marcalimuzeum.hu

A hőmérsékleti és légnedvességi értékeket napi rendszerességgel rögzítjük. A hőmérséklet ingadozása minimális, a páratartalom hosszabb idő leforgása alatt bizonyos elmozdulást mutat.: nyaranta az optimális szinthez képest kissé megnő, telente viszont némileg lecsökken. A raktárakban füstriasztó üzemel, s a tűzoltó készülékek mellett tűzcsap is rendelkezésre áll.

Az adattárban őrzött dokumentumok tárolásának módja is mindenben kielégíti az elvárásokat. Az anyag zöme savmentes borítékokban, savmentes dobozokba rendezve Dexion-Salgó polcokon fekszik. A legértékesebb és restauráláson is átesett iratokat és tervrajzokat tűzálló szekrény őrzi. A hőmérsékletet és a légnedvességet műszerrel ellenőrizzük. Az adattár rendelkezik füstérzékelővel, a tűzoltó berendezés és egy másik tűzcsap pedig azonnal elérhető. Ajtaja kulccsal záródik.

Egy további raktárunk az egykori Marcali Városi Televízió archívumát foglalja magában. Az anyag különböző típusú videoszalagokból, illetve CD és DVD lemezekből áll. Az elhelyezésükre választott fénytől és hőtől védett raktár ajtaja kulccsal záródik, ablakán rács található. A hordozók eredeti papír vagy műanyag tokjukban, bútorlapokból szerkesztett szekrényekben sorakoznak. A károsító port és nedvességet, valamint az elektromos és a mágneses hatásokat kiküszöböltük. Állományvédelmi szempontból ezek a körülmények teljes mértékben megfelelőek. Füstérzékelő és tűzoltó készülék a rendelkezésre áll.

Múzeumi könyvtárunk a 2011/12-es évek folyamán teljes körű tisztításon és rendszerezésen esett át. Jelenleg az állomány könyvtári szempontok szerint történő átalakítása zajlik. Ennek során a szükségessé váló műtárgyvédelmi beavatkozásokat is elvégezzük. A könyvtár terében a füstérzékelő és a tűzoltó készülék, valamint tűzcsap is biztosított.

A műtárgyvédelmi műhely tűzveszélyes és mérgező vegyszereit fém és üveg szerkezetű szekrényben tároljuk. A helyiségben jelenleg régészeti tárgyak tisztítása és feldolgozása is folyik. Az intézmény északi bejáratán keresztül, előkészítő raktárba érkeztetjük a múzeum új szerzeményeit, amelyek a műtárgyvédelmi műhelyben kapnak megfelelő kezelést. Ezt követően kerülnek végleges raktározási helyükre. Ezek a helyiségek füstriasztókkal, oltókészülékekkel ellátottak, és közvetlen közelükben tűzcsap is található.

MARCALI MÚZEUM

H-8700 Marcali, Múzeum köz 2. | +36 85 510 520 | www.marcalimuzeum.hu | info@marcalimuzeum.hu

IV. Rövidtávú műtárgyvédelmi feladatok

A műtárgykörnyezet kialakításakor raktárainkban az anyagfajtánkenti elkülönítésre törekszünk. Ennek következő lépéseként az 1. számú néprajzi raktárunkban hamarosan újabb polcrendszer létrehozását kezdjük meg. Célunk, hogy a viseleti gyűjteményünk férőhelyét bővíthessük.

Főépületünk mindkét raktárhelyiségének légnedvességi értékei nyaranta kedvezőtlen megugrást mutatnak. Ennek megszüntetésére a tavalyi évben elnyert pályázati forrásból a következő eszközök kerülnek beszerzésre: 1 db ipari páramentesítő, szárítógép; 4 db páramentesítő és légtisztító HEPA szűrővel; továbbá 10 db hajszálas hő- és páratartalom mérő rozsdamentes acél; 1 db EXTECH megvilágításmérő, 1 db digitális thermohygométer.

V. Közép- és hosszú távú műtárgyvédelmi feladatok

- Céljaink között szerepel állandó kiállításunk és időszakos kiállítótereink világításának korszerűsítése.
- A műtárgyvédelmi műhely és az adattár klimatizálása.
- A műtárgyvédelmi műhelyben a porképződéssel járó munkafolyamatok, és a kezelőszerek egészségkárosító hatásainak kivédésére légszűrő és elszívó berendezés beépítése.
- A műtárgyvédelmi munkafázisok szerves részét képezi a dokumentálás, ennek támogatására egy fotósarok kialakítása célszerű.

VI. Külső raktáraink állományvédelme

Múzeumunk a telephelyeinken túl is rendelkezik raktárhelyiségekkel egy a Marcali Város Önkormányzatának tulajdonában lévő épületben. Itt helyeztük el a történelmi bútorokat és a műszaki tárgyakat, valamint a kezeletlen néprajzi, és a régészeti anyagainkat. A régészeti

MARCALI MÚZEUM

H-8700 Marcali, Múzeum köz 2. | +36 85 510 520 | www.marcalimuzeum.hu | info@marcalimuzeum.hu

leletanyag feldolgozása régész-muzeológus által folyamatosan halad, így egyre csökken a még feldolgozatlan leletek száma. A leltározott régészeti anyag a szakág követelményeinek megfelelő módon kerül raktározásra.

A műtárgyvédelmi környezet a régészeti leletanyagnak megfelelő. Az épület szigetelése nem megfelelő, és a raktárhelyiségek nem fűthetőek. A levegő magas páratartalma miatt a fa, bőr és fém alapanyagokból készült tárgyak állagmegóvása komoly gondot okoz számunkra. Jelenleg a preventív műtárgyvédalom eszközeivel próbálják munkatársaink a tárgyakat óvni, a műtárgyi környezet feltételeit javítani. A műtárgyvédelmi asszisztens rendszeresen ellenőrzi és feljegyzi a hőmérsékleti és páratartalmi értékeket. A helyiségek szellőztetéséről is folyamatosan gondoskodik a műtárgyvédelmi asszisztens, valamint a gyűjtemény- és raktárkezelő munkatárs. Rövidtávon a műtárgyi környezet javulását várjuk a mobil páramentesítő készülék beüzemelését követően.

Közép- vagy hosszabbtávon a probléma tényleges megoldása akkor történhet meg, ha megvalósul Marcali Város Önkormányzatának az a városközpont-rehabilitációs terve, miszerint a régi piacteret felújítja, s ott – többek között – múzeumi látványraktár létrehozását is lehetővé teszi.

VII. A Bernáth Aurél Galéria műtárgyvédelme

Intézményünk telephelye 2013 óta a Bernáth Aurél Galéria, melyben jelenleg a névadó művész munkásságát bemutató festmények tekinthetők meg.

Az itt őrzött gyűjtemény biztonságát az ablakokra szerelt vasrácsok és egy mozgásérzékelő riasztórendszer szavatolja.

A galériában is kiemelt figyelmet fordítunk a preventív műtárgyvédalomra. A műtárgyak védelme érdekében hő- és páramérő eszközökkel, folyamatos ellenőrzés alatt tartjuk az épületet. Szükség esetén szellőztetéssel, mobil páramentesítő készülék üzemeltetésével javítjuk a műtárgyi környezetet. 2014-ben teljes légfertőtlenítés történt az épületben, az országos Múzeumi Állományvédelmi Program gázmesterének bevonásával.

A festmények fény elleni védelme vastag, fényvédő függönyökkel, valamint spalettákkal történik. A tűz elleni védekezés lehetőségét a megfelelő számú oltókészülék elhelyezésével biztosítjuk.

MARCALI MÚZEUM

H-8700 Marcali, Múzeum köz 2. | +36 85 510 520 | www.marcalimuzeum.hu | info@marcalimuzeum.hu

A Marcali Múzeum fenntartója, Marcali Város Önkormányzata az elkövetkezendő években pályázati források bevonásával a Bernáth Aurél Galéria felújítására indít el nagyszabású műszaki projektet. Reményeink szerint nem csak az épület megjelenése tekintetében, hanem a műtárgyi környezet korszerű biztosításával új lehetőségek nyílnak ezzel a képzőművészeti galéria hasznosításában is.

Marcali, 2018. február 14.

Vidák Tünde
múzeumigazgató